

Factsheet nationaliteit

Algemeen kader

De algemene lijn voor het gebruik van nationaliteit bij de Belastingdienst is: Nationaliteit wordt alleen gebruikt als daar een expliciete wettelijke grondslag voor is en dit gebruik voldoet aan de wettelijke kaders (met name die van de AVG). Door de voorwaarde van een expliciete wettelijke grondslag gaat de Belastingdienst verder dan de vereisten van de AVG voor het gebruik van nationaliteit.

Deze kaders vereisen onder meer dat het gebruik van nationaliteit een duidelijk doel moet dienen en dat dit gebruik proportioneel is. De Belastingdienst heeft de afgelopen periode verschillende stappen gezet om deze lijn te implementeren. Er zijn evenwel nog meer acties nodig. De Kamer heeft een conceptplan van aanpak, Herstellen, Verbeteren, Borgen (HVB) ontvangen. Hierin zijn verschillende onderzoeken en maatregelen opgenomen die gericht zijn op het verbeteren van en waarborgen voor de gegevensverwerkingen en data-analyses door de Belastingdienst. Het gebruik van nationaliteit heeft in dit programma topprioriteit.

Afgeronde acties

- De AP heeft in zijn rapport over Toeslagen aangegeven dat Toeslagen drie overtredingen heeft begaan, door nationaliteit in het toezicht te gebruiken. Bij twee van de

drie overtredingen was tevens sprake van discriminatie. PM aanvulling Toeslagen (bijv. afspraken college rechten vd mens)

- In de CAF zaken, 1043 en in bepaalde selectieregels blijkt nationaliteit een rol te hebben gespeeld in het toezicht door de Belastingdienst. Dit is inmiddels stopgezet.
- Er zijn in het basisregistratiesysteem voor persoonsgegevens bij de Belastingdienst (BVR) zogenaamde vrije tekstvelden gevonden. In deze tekstvelden stonden ook aantekeningen over (tweede) nationaliteiten. De aantekeningen zijn veiliggesteld en de geschoonde aantekeningen zijn teruggeplaatst in BVR.

Met opmerkingen [CCV1]: FSV kent een ander traject. Daarvan is volgens mij niets teruggeplaatst. Door het in één zin samen te noemen met BVR lijkt dat wel zo te zijn.

Lopende acties

- In de zomer is een inventarisatie bij alle medewerkers van de Belastingdienst gestart om de persoonlijke werkomgeving van de medewerkers AVG-proof te maken. Bij deze actie zijn 211 bestanden die zagen op risico- of fraudesignalen, of het gebruik van nationaliteit veilig gesteld. Momenteel vindt analyse van de bestanden plaats en worden zo nodig maatregelen getroffen.
- Bij circa 900 applicaties van de Belastingdienst wordt op dit moment onderzocht of hierin nationaliteit, geboortelanden, geboorteplaatsen, of vrije tekstvelden in voorkomen. U

heeft toegezegd de Kamer eind maart te informeren over de resultaten van dit onderzoek. Een vervolgstap is dat de resultaten van het onderzoek worden beoordeeld op wenselijkheid en rechtmatigheid.

- **PM Toeslagen: Onderzoek naar vrije tekstvelden FSV irl ouders KOT**
- Op verzoek van de Kamer wordt gewerkt aan een overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit. Het doel is om dit overzicht voor de fiscale wetgeving in de week voor het notaoverleg naar de Kamer te sturen.

Rijksbrede acties

De **Nationale Ombudsman** is dit jaar een onderzoek gestart naar de wijze waarop *overheden* omgaan met klachten over etnisch profileren. Dit onderzoek moet leiden tot een helder kader voor de behandeling van klachten over etnisch profileren.

De **Algemene Rekenkamer** (ARK) is dit jaar een onderzoek gestart naar voorspellende en voortschrijvende algoritmes die door de Rijksoverheid worden gebruikt. De ARK gaat op onafhankelijke wijze beoordelen hoe algoritmes bij de rijksoverheid in de praktijk functioneren en welke verbeteringen mogelijk zijn. Ook bij de Belastingdienst heeft de ARK in het kader van dit onderzoek vragen gesteld.

Momenteel wordt door **BZK** een verkenning uitgevoerd naar een Nationaal Coördinator tegen discriminatie en racisme. Na deze verkenning zal een Staatscommissie Discriminatie en Racisme worden ingesteld.